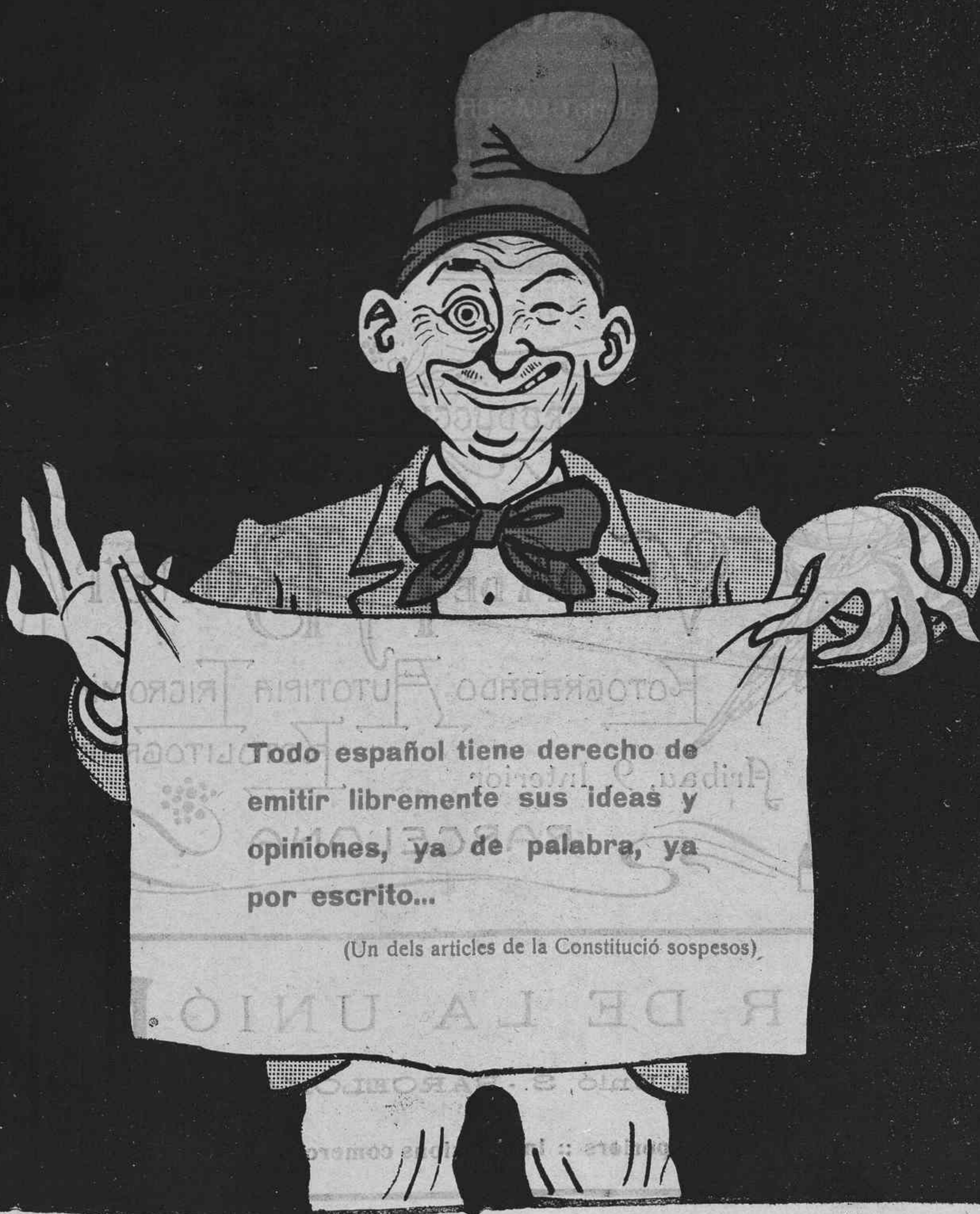

L'Esquella de la Torratxa

Any XLI :: Núm. 2091

15 cèntims=Atrassats 30

Barcelona, 31 de Gener de 1919

Todo español tiene derecho de emitir libremente sus ideas y opiniones, ya de palabra, ya por escrito...

(Un dels articles de la Constitució sospesos)

NEUTRÁCIDO (ESPAÑOL)

Indispensable para curar inmediata y permanentemente todas las enfermedades del **ESTÓMAGO, HIGADO E INTESTINOS** de composición originalísima y ÚNICA; sin bismuto, bicarbonatos, magnesia ni calmantes.

FRASCO, 6 Pesetas

Frasco doble (1/2 litro), 10 Pesetas

Concesionario exclusivo: JOSÉ MARÍN GALÁN, Sevilla. — Agente exclusivo para Cataluña: JAIME FIRMAT NOGUERA, Consejo de Ciento, 347

BLOKS NOTES BAZAR de la UNION

a DEU céntims Unió, 3-BARCELONA

Antoni López
Impressor

Impressions comercials
Treballs de totes menes

Olm, 8, interior
Telèfon 4115 A

ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"

Precio: 5 Plus frasco

Depositario:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÁ · Rambla San José, 14
Hijos de VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

El mejor disolvente de los uratos
Acepta de las vías urinarias
Ósticos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Rifus
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE HERMANOS
Urotropina - Hexamellano tetramina - Formina

PIDASE

folleto expli-

cativo. Muestras

a los señores médicos

Agte gen.: S. NAVARRO

Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

BLOKS NOTES BAZAR de la UNION

a DEU céntims Unió BARCELONA

REPRODUCCIONES ARTÍSTICAS

VIUDA DE P. BONET

FOTOGRAFADO AUTOTIPIA TRICROMIA

FOTOLITOGRAFIA

Aribau, 9. Interior

BARCELONA

B AZAR DE LA UNIÓN **N**
Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA

Utils per a escriptori :: Tintes superiors :: Impressions comercials de totes menes

CRONICA

EL BON PAGÈS

A uns anys ens vàrem entretenir amb unes complicades denominacions. En el camp tot se convertia en civilitat, i així va sorgir Terrassa-Ciutat i Bages-Ciutat i Arbúcies-Ciutat. Se volia dir que per damunt de la

extensió urbana i del veïnatge, estava l'esperit, i que entre Barcelona i els pobles anava un espiritual cordó umbilical. I al revés. A Barcelona ens va donar per ésser ruralistes. De les tres províncies hi acudiren xicots que venien a dir-nos aqueixa unitat de Catalunya-Ciutat.

El diumenge se va complir solemniament aquesta doble corrent. Barcelona cridava a la pagesia municipal. «Vosaltres sou la nostra darrera reserva!» Els pagesos, tot cofois, deien que sí, i en un sol dia absorvien més catalanisme i més ciutat que els barcelonins en vint anys. Ell, el bon pagès, ho era tot, puntal de l'autonomia i verb de la pàtria. Una mena de gran guàrdia municipal de Catalunya sense uniforme. Ell anava pel poble embolicat amb la manta, sense trasbalsos ni cabòries, menjant les sopes, conreuant les sopes, tenint cura dels animals i celebrant els diumenges amb la missa i el cafè. I de sobte sent que li diuen: «Tu seràs el salvador de Catalunya. Vesteix-te, aixeca't i camina.» I camina fins a Barcelona, la Jerusalem autonomista, des del Pirineu i l'Ebre, des de l'Urgell i la Costa.

Els pagesos no foren pagesos, sinó personatges històrics. Un sol que s'hagués aixecat, parlant com *El Imparcial*, hauria esdevingut un hèroi, una mena d'alcalde de Móstoles de Catalunya. Li haurien publicat l'efígie al *A B C*, dedicat panegírics En Royo Vilanova, aclamat a Valladolid, qui sap si fet comte. Però ells, fermes com les torres de les seves esglésies, semblaven grenaders de la Mancomunitat. En Puig i Cadafalch pareixia dir-los-hi: «Dèu segles de història catalana us contempen.» I ells aixecaven els braços com cuiracers a punt de donar una càrrega.

Jo hauria volgut ésser pagès el diumenge. D'Assemblees històriques n'hem vistes moltes, però per al pagès n'era la primera. Tots els homes famosos se li mostraven i li parlaven: En Lerroux, En Cambó, En Domingo, En

Puig... Del menjar a la cuina passaven al banquet monstre. Del silenci del poble a l'udol ciutadà, barrejat amb trets... Barcelona, ja de tornada, se li apareixeria com una vila fantàstica, barreja de Xauxa i de mercat de Calaf.

Perquè el bon pagès, després de complir amb Catalunya, complí amb sí mateix, i com un barceloní tradicional, a la nit, la dedicà al music-hall, an aquell «Edén» tan famós com En Cambó a Catalunya, an aquell «Alcázar», el nom del qual passa de pares a fills. D'aquesta manera s'acabaven de compenetrar amb l'ànima de la ciutat, a l'ensemps política i recreativa, d'assemblees i de cafès-concerts, d'homes públics i de femelles públiques, d'agora i de burdell, de santetat i de vici. Així podrien entornar-se'n satisfets després de veure el Papa, que és En Cambó; l'església de Sant Pere del catalanisme, que és el Palau, i el Vaticà de les pantorrilles, que és l'«Edén». Dels ulls ja no se'ls hi aniria mai més la visió de Barcelona; una berretina, un tret, una assemblea, un àpet i un music-hall. Cap enginy alemany els hi podia oferir una síntesi barcelonina igual.

I al «Edén», al «Alcázar», al «Folies Bergere», se miraven les alegres dones amb idèntica beatitud que an els grans oradors de l'Assemblea. També, també hi hauria aixecat el braç dient que sí, que an aquella dona róssa, d'exhuberàncies imponents, o an aquella altra negra, negra en el cap, en els ulls, en les axilles, la volia integral, com l'Autonomia.

PARADOX

MUNICIPALESCA

El preu de la carn

Després de les baralles sostingudes per a saber si havia o no d'anar l'alcalde a l'Assamblea d'Ajuntaments convocada per a la Mancomunitat, lo que estigué a punt d'originar una fonda crisi radical, ha sorgit en el Consistori un altre plet sorollosíssim. El promogut pels abasteixedors, entossudits en augmentar els preus de la carn.

La petició dels abasteixedors ha ocasionat una sessió extraordinària dedicada bo i exclusivament a l'assumpte. Després de tres hores de discutir, de gastar llum i calefacció, d'esmerçar paper i tinta, quedaren quants presenciarem el debat sostingut al voltant del preu de les carns, en la situació gens envejable en que restà el negre un cop escoltat el sermó famós...

El tema de la puja de la carn sigué sotmès novament al Consistori en la darrera sessió, tinguda el dilluns passat. Lo curiós del cas, és que a l'hora mateixa en que se proposava un vot de confiança al senyor Morales Pareja per arrenjar l'assumpte, quan el senyor Vinaixa s'esgar-gamellava combatent l'augment proposat, feia ja dos dies que la carn se venia als mercats a un preu més alt que el de costum.

Així lo que toca fer al senyor Morales Pareja, és procurar, abans que la carn s'apugi, restablir els preus fixats amb anterioritat al present enrenou.

I fer-los abaixar després.

JUST

A CAU D'ORELLA

El trànsit

El Real Círcol Artístic, inexperadament s'ha aplicat les Bases de Manresa. «Volem la llengua catalana amb caràcter oficial»—deien aquests. I el Círcol Artístic, per unanimitat, va acordar l'us de la llengua catalana.

Però l'adaptació del vell lèxic oficial al català deu ésser una mica difícil per a els nostres artistes. Als pocs dies de l'acord hi hagué una reunió. Tothom era fidel a la innovació. N'hi havia que no's descuidaven ni un «menys», ni un «doncs», i fins «itzaven» com el més pur complidor de les normes. Però un, amb menys cura en la dicció, demana la paraula per a fer «un ruego».

Aquest «ruego» era una reminiscència del passat. Què tenia de particular l'us d'un castellanisme tan de reunió, tan de senyor fet a demanar la paraula? Sortosament, el que presidia, reparà immediatament aquella manca de puresa filològica, i molt seriosament, otorgà així la paraula demanada:

—Té la paraula el senyor X. per a formular un «rog».

La víctima

Comprenem la malincolia d'En Carles Vázquez, ex-president del Círcol Artístic, davant d'aquestes coses. Es tota la seva obra que se'n va en orri. Primer va ésser forçat a la dimissió; després, el Círcol se catalanitzà.

Quan hem volgut saber els motius de la pèrdua de la presidència, ens ha estat molt fàcil descobrir-los. En Vázquez tenia dugues presidències i fou acordat que el que ocupés la del Círcol no pogués tenir-ne cap altre.

Però —preguntem— además de la presidència del Círcol Artístic, quina altre en tenia?

El soci del Círcol Artístic, al que fem la pregunta, ens respon amb veu grave:

—De la Sociedad Artístico-Culinaria!

Humor

Admirem an aquells homes que saben aplegar el coratge amb l'humor. Lloem an els esperits britànics.

Aquests dies de les banderes n'hem fet corbates, mocadors, cinturons, cadenes de rellotge, viseres de gorra, fins camises! Devegades una mica grotesc. Però mai se

feia broma. Més un, sí. Un xicot, resucitant els temps del catalanisme humorístic, sabent que podien arrancar-li el llaç català del trauc, determinà pendre precaucions.

Les precaucions foren aquestes. Pel trauc apareixia el cap d'un llaç, però darrera la solapa la bandereta seguia enrotllada. L'agressor vol arrencar el llaç, aquest segueix i comença a sortir del trauc cinta i més cinta, com del berret d'un prestidigitador.

Miratge

La divagació enriqueix l'intel·lecte, assaonant-lo de sanes lliçons que conforten a sofrir els mals averanys que'ns oposen través a la nostra idealitat que sempre traspasa murs, fronteres i el més enllà de la vida miserable que'ns circunda...

La ment del boig, savi incoherent, l'inconegut, el santmístic, ha divagat i ha dit açó:

Perquè al nèixer jo, entre un món imperfecte, la mar no va ofegar-me en ses onades turbulentes?

Què feres, oh!, pare de donar-me un llegat d'infortuni? Què soc al món? Res! Res! Soc com una fulla, que'l acarona i aquell riu se l'endú avall, avall...

De nin, ja vaig nodrir-me en els pits de la mare d'un nèctar emmenitzat...

Quan era més gran i em deseixia dels trifulgaments del cervell empetitit, llavors començava a destriar llibres... llibres que'm deien les falsetats dels homes... passava la vida en un quarto blanc, tot apilant anys i nevant-se la testa, arrugant-se el front i devenint un místic, un boig, un subversiu... I ara que soc vell de físic, recordo la joventut, tot repassant la lletra morta que'm seduïa...

I ploro, com un infant, volguent una joguina tràgica...

J. ALSINELLAS

Llicó d'amor

—Miau! miau!

—Què dimontri mioles? ximplet!

—Ni jo mateix ho sé, què voleu que vos digui? Vos tan gras, tan lluent, tan saberut, que no obriu mai la boca com no sigui per a menjar, podrieu dir-m'ho?

—Sí. Sents el temps.

—El temps?

—Si som al nostre mes. A nosaltres, gats, Déu ens ha donat el privilegi de divertir-nos abans que les demés bèsties. Els homes ho fan al febrer, per Carnestoltes, tots els demés quan arriba l'esclat de la flor en la Primavera. Val a dir que els homes, gent que no té principis i de la qual pot dir-se que tot el món és seu, com es diu dels poques vergonyes, se diverteixen tot l'any, però la època indicada és el febrer i lo demés són extralimitacions.

—I amb això?

— Tatoi de contra tatoi, si això és un gastament!

— Què no llegires mai don Jaume el Conquistador de l'immortal Pitarra?

— No.

— Mal fet. Però en fi, hi ha que ensenyar als que no saben. Jo, com don Jaume a son fill, te dic:

— Ara que ets jove disfruta.

— On?

— A la teulada.

— Hi fa fret.

— Ja t'escalfaràs ximple.

— Voleu dir?

— Sí gat. Mira ves-te'n aprop de la porta i encara no obrin escapa't escala amunt. Després puja a la teulada i aquests miols que fas aquí fes-los allà.

— I què?

— Ja et respondran uns altres tendres miols. Vindrà una gateta i au! a divertir-vos.

— Com?

—Si en'questa hora no he calgut, poden dir per tot arreu que estava bé de salut.

—Noi a saber la Salamanca. Feu lo que vos vingui a gust. De moment te recomano que l'agafis ben fort per el clatell ella prou cridarà: aï! aï! aï! però tu com si res, les dents clavades i vinga no deixar-la anar.

—I si esgarrapa?

—No esgarrapa. A més dec advertir-te que en nits com la d'avui potser trobaràs un ximple que et farà mitja basarda.

—Com és?

—Calla si vols. Te farà mitja basarda però no temis. Acostuma estar sentat al cap d'amunt de les teulades, arrepenjat en una xameneia i porta una guitarra. Aquest fulano, que's diu Pierrot, sempre mira a la lluna i toca i canta.

El coneixeràs perquè va vestit de blanc i ell és tan blanc com el vestit, no més té vermells els llavis i negres els ulls, uns ulls grossos grossos que li agafen mitja faç.

Canta en català, en castellà, en francès, en italià, en totes les llengües del món però la cançó és sempre la mateixa, una gata, vui dir una dona l'ha enganyat i ell demana consol a la lluna, sa enamorada fidel que no manca mai a la cita, i l'escolta i l'aconorta passejant per el cel envollada amb un gran mantell brodat d'estels.

—Mal que deu ésser bonic.

—Sí, gat, sí. Creu-me a mi. Escapa't a la teulada i

Ara que ets jove disfruta.

(Al menjador)

—Senyoreta.

—Què hi ha?

—El gat ha fugit.

—Com s'enten?

—Miri, al obrir la porta s'ha esquitllat i com un mal esperit ha fugit escala amunt.

—I ara. Pocavergonya!

(El marit rient)

—Jal jal jal

—De què rius, poca solta.

—Deres. El gat se et torna «corrido». Quina educació li has dat! Encara no té un any i ja se'n va a fer gates.

—Ximplet.

—Ja veuràs, és el seu mes.

—Beneit.

—Jal jal jal

(Dalt del terrat)

—Miaul miaul

—(Veu de femella). Miiuuu...

PAPERAM

ANUARI DE CATALUNYA.—Editorial *Minerva*.—Un volum de 350 pàgines, bellament editat amb profusió de text i gravats.

L'Anuari de Catalunya que comença l'any 1917, amb el volum que tenim a la vista, té per objecte—segons declara la casa editora—aplegar en una crònica anyal els fets més remarcables de la vida catalana en tots sos múltiples aspectes.

Comprèn aquesta publicació, estudis i crítiques de la nostra vida literària, teatral, artística, política, universitària, social, corporativa, científica, econòmica i deportiva.

Així constitueix l'Anuari, un resum de la Història actual de Catalunya duta a terme per escriptors i artistes competents.

Una publicació d'aquesta mena, mancava entre nosaltres, i la Direcció de l'Editorial *Minerva*, al omplir aquesta necessitat ha fet una tasca benemèrita i patriòtica.

La Direcció d'aquest interessant Anuari va a càrreg d'En Rovira i Virgili, el nom del qual, és ja el millor elogi.

Les altres cròniques i seccions han estat confiades a firmes de tanta vàlua com: J. M. López-Picó, S. Valentí Camp, Josep Carner, Alexandre Plana, Carles Soldevila, Noguer Comet, Guasch, etc. La part artística corre a càrreg d'En Joan Obiols i Apa.

—
Aquest número a pasat per la censura
—

VISCA CATALUNYA!

GLOSARI

NYONYA?

*Aquesta nit el Glosador no té ganes d'escriure.
Aquesta nit el Glosador agafa qualsevol diari i
llegeix...*

Madrid, 26.—El president de la Liga Patriòtica Española de Barcelona, don Jaime Bordas, ha dado esta mañana en el teatro «Odeón» su anunciada conferencia, sobre el tema «La autonomía integral de Cataluña y la Liga Patriòtica Española de Barcelona».

El acto estaba anunciado para las once.

A las once y media la concurrencia era muy escasa. Apenas se veían ocupadas dos o tres filas de butacas y cuatro o seis palcos, no viéndose tampoco muy concurrida la galería.

A las doce menos cuarto y con menos de medio teatro ocupado por el público, ocupa la silla presidencial el con-

ferenciante, quien tiene a sus lados a don Facundo Dorado, presidente del Centro de Hijos de Madrid, y al doctor Pulido.

El señor Dorado hace la presentación del conferenciante.

El señor Bordas saluda a España y al Centro de Hijos de Madrid.

Seguidamente da lectura a su conferencia.

En ella saluda a España una e indivisible.

Ataca a la Mancomunidad de Cataluña y sus procedimientos, singularmente en el orden administrativo, y

—En temps de fret, val més una barretina que un berret

- Camaradas, és inútil; no nos queda más remei que aprender la "llengua".

expone lo conveniente de un manifiesto de la Liga Patriótica y los efectos por esta producidos.

Hace un llamamiento de dicha Liga a los profesores de Cataluña, relativo al idioma y otros aspectos de la enseñanza, y una exhortación a los Ayuntamientos de Cataluña poniendo de relieve los resultados de la gestión de la Mancomunidad.

Ataca duramente al Ayuntamiento de Barcelona y el presupuesto de la Mancomunidad.

También ataca a los catalanistas en sus diversos matices, y afirma que el grupo realmente separatista es el Centro Autonomista de Dependientes del Comercio y de la Industria.

Sigue a la lectura de lo que precede la del Manifiesto a la nación.

En este Manifiesto, suscripto por el Directorio de la Liga Patriótica de Barcelona, se dice que la Liga ha venido al mundo para conseguir:

1.º El mantenimiento de la unidad e indivisibilidad del territorio español.

2.º Residenciar a los ex-ministros de la Corona que han laborado contra España.

3.º Juzgar a sus cómplices.

4.º Que se mantenga incólume y único el idioma español con carácter oficial.

5.º Que el Estado no se desprenda en ningún momento de la instrucción pública.

6.º Que el poder judicial sea único e indiscutible en toda España; y

7.º La disolución del Centro Autonomista de Dependientes del Comercio y de la Industria, por ser el albergue de los separatistas catalanes.

Finalmente, la Liga Patriótica viene a exigir la inmediata disolución de la Mancomunidad de Cataluña, por ser un instrumento que labora contra la unidad nacional.

La lectura del Manifiesto, como la del anterior trabajo, han sido acogidos con grandes aplausos por la concurrencia.

El Glosador apaga l'espelma d'un buf, i s'entafura arrojat entre els llengües.

Però sent una estranya veu, entre tenebres, que li crida: No l'arroncis!

Aleshores el Glosador s'estira i badalla. No es un badall de són ni de mandra el seu. Es un badall clínic.

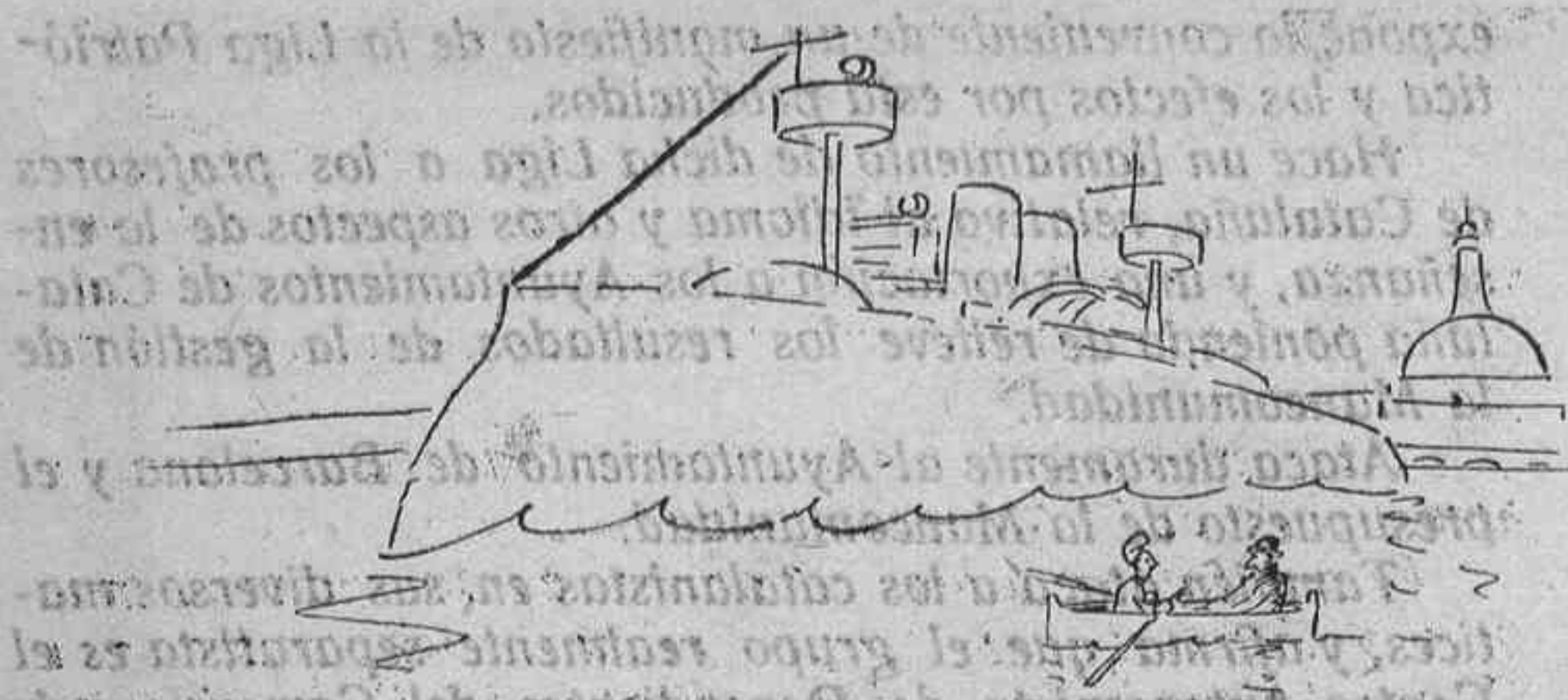
XARAU

VISCA CATALUNYA!

LICEO

Recordant aquella Camen, i encara que resulti un xic fora de temps, direm, per a que consti la nostra opinió, que la Maria Gay estigué senzillament formidable. Aleshores del «Principal» ja en feia una creació estupenda i ara ens sembla més realista encara en els detalls i presentant una figura de conjunt absolutament humana. Cap artista com la nostra

—Hi ha el «Gran Pelayo» i el «Petit Pelayo»; però aquest és el *Pelayo* a seques.

paisana pot interpretar una *Carmen* més valenta, més genuïnament espanyola. Apart això, que és la gran qualitat d'ella, nosaltres també del tot conformes en la seva manera de cantar-la, millor dit, de dir-la. La Gay va triomfar, a pesar de les protestes de la «gente bien» hipòcrita o *timorata* que s'estimen més les *Cármenes* de cromó. Déu els el tornil... Ah, en Zenatello, el seu company, va portar-se molt bé.

De l'òpera *Ratcliff* poca cosa, perquè en realitat no val la pena. Fins lo millor ens *sabe* a caramel de goma; ara vegin lo que'ns pot interessar lo més dolent. En la partitura que ens han donat a conèixer ara — i que no sabem perquè, puix no calia que's molestessin — hi han, elevats a la quinta potència, tots els defectes i totes les qualitats d'inspiració — diguem-ne qualitat — del famós compositor — famós, tampoc sabem perquè — autor de *Cavalleria rusticana*. Els artistes hi feren tot lo que sabien, i mestre i orquestra també, però... tot plegat res.

Manon i *Madama Butterfly* han passat com de costum, sense sotragades que valguin la pena de esmentar-se. Per a dimecres estava anunciada *I Pagliacci*; per ahir la *Serata* de la Storchio i per a demà la represa de *Louise* per a la qual hi ha gran espectació, sempre motivada, perquè l'hermosa partitura d'En Charpentier té molts entusiastes admiradors a Barcelona.

ROMEA

En Pous i Pagès — un dels millors autors catalans i que més se prodiguen — acaba d'estrenar una comèdia, ciutadana, *Papellones*, que a jutjar per les manifestacions del públic i per les revistes de la premsa ha sigut un veritable acert. Nosaltres creiem que, efectivament, la nova obra d'En Pous és digna pariona d'aquella altra, també de excel·lent acollida, *Senyora àvia vol marit*, encara que pel nostre gust preferim *L'endemà de bodes*.

En aquesta que'ns ha donat a conèixer darrerament, el dramaturg, confeccionador de farses, se'ns presenta més perfecte, més sòlit i experimentat, i l'escriptor més asciençat, més acurat, «més madur». Però — permeti-se'ns un però — tant l'assumpte com el caràcter dels protagonistes els trobem poc de casa nostra. Hi manca en l'ambient, en la psicologia, en el llenguatge quelcom de l'esperit català que deuria dominar sempre en tota producció dramàtica de la nostra terra. I és sensible que per a voler assolir una impressió de modernitat i de categoria o qualitat els nostres autors eminents defugin d'estudiar «els nostres senyors», que no són precisament aqueixos protagonistes. Lo que passa en *Papellones* podria passar a tot arreu; però els tipus que interveuen — sobre tot els capdals — semblen de tot arreu menos nostres. Es clar que això no és un gros defecte; fins i tot alguns amics del universalisme en l'art ho tenen per aventatge, però nosaltres preferiríem un segell més català; segell que podrien donar els eminents dramaturgs com en Pous, que és ademés un excel·lent novel·lista, amb sols observar del natural sense necessitat de recórrer a l'espardenya, ni a la menestralia, ni a la «gente bien».

Endemés, quedem, per això, que la tal comèdia és sense

cap dubte lo més meritori que ens han donat a cal *Romeya* en la present temporada; l'argument se fa interessant; escènicament l'obra està molt ben construïda; els personatges són tipus acabats; plens de vida i robustesa; i el diàleg, sense ésser *alat* com el dels mestres castellans s'hi sembla molt i s'escolta sense fer-se pesat... ni en el primer acte, en el qual En Giménez parla més que un arrenca-caixals.

I ara que dic d'En Giménez, ¿sabeu que aquest excel·lent actor i director fa, del protagonista, una notabilíssima creació?... Vagin-lo a veure i m'ho sabran dir. Ha fet un acabat estudi del tipu i el caracteritza i el diu d'una manera que... vaja, que's fa aplaudir.

L'Aymeric i els altres, també molt bé.

—Dissabte va estrenar-se una comèdia en un acte, *L'il·lusió dels vells*, d'En Pere Caballé. L'assumpte: una boda. Incidents còmics de bona llei barrejats amb notes sentimentals de les que plauen a la parròquia de Can Fàbregas. No massa interès en la faula i no gaire consistència en la trama. La bona interpretació que, en general, obtingué l'obra fou un dels principals motius de la favorable acollida. Que duri.

—El passat divendres, amb motiu d'una funció de beneficència, tingué lloc en aquest teatre un concert a càrrec d'amentats deixebles del conegut mestre Vidal-Nunell que, en qüestió de santa paciència, en dona dinou a acabar a vint al mateix Job, puix sols amb una gran dosis d'aital virtut es poden aconseguir tan esplèndids resultats. Xòquila! Amunt i crits! I... endavant les atxes, que així es fa art i Pàtria!

La gentil i joveníssima damisel·la Ampar Casamayor, que a més d'ésser una beutat d'aquelles que: *ai que tinc, ai que tinc!* que'l cor em fa tric-trac, té una veu espatarrant a tal extrem que mentre cantava troços del *Rigoletto* i el *Barbero* no ens recordavem ni de l'Autonomia ni de que'n Romanones fos govern. Res, un èxit gros, i dintre un parell d'anys tindrem una nova i excel·lent «diva» que amb els seus «gorgoritos» entusiasmarà als públics. Fou ovacionadíssima. Molt bé, *Amparito*, molt bé!

En Sanagustín, té bona veu, i cantà amb força gust *Oh, Paradiso!*; i l'Estrada i l'Alfons, dos barítons que prometen molt, també reberen grans ovacions.

La enhorabona a tots.

NOVEDADES

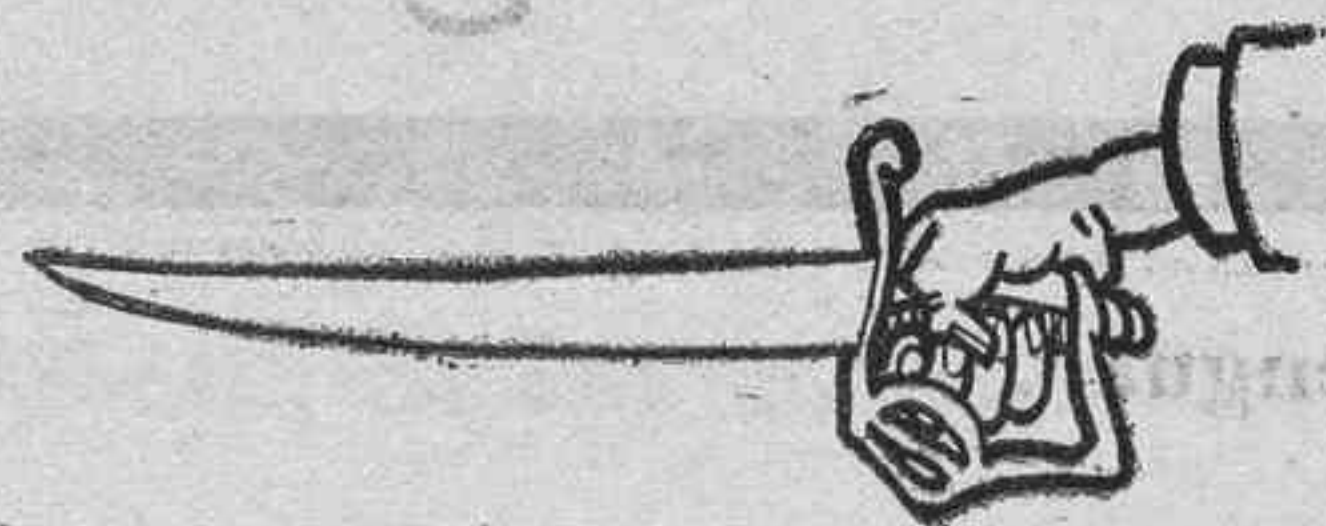
Han continuat les ovacions a la eminent maquetista Amalia Isaura, que celebrà el seu benefici el passat dilluns i es despedeix un dia d'aquests. L'esmentada funció tingué tots els visos de solemnitat, i la popular artista fou festejada pel públic com se mereix.

I ara que parlem de la Isaura: ¿pot sapiguer-se perquè, aquell monòleg d'En Rusiñol *La minyona suïcida* que tan gran èxit assolí, no s'ha representat més?... Es veritat que fou prohibit governativament?... Per quin motiu?... Hi ha qui suposa que la suspensió fou deguda únicament a que el monòleg està escrit en català!!!... Nosaltres ens resistim a creure-ho. Podrien fer-nos-en dos quartos el senyors *prohibidors*...

—Acabada la tanda ve *varietés*, comença en aquest teatre una temporadeta de sarçuela i opereta castellana dirigida per En Bergés.

POLIORAMA

Un èxit de rialles sembla que ha estat aqueixa *muñozse-cada* que's diu *Un drama de Calderón*. Nosaltres en diríem francament l'èxit de la poca-solta. No han vist res tan incongruent, ni xistos més forçats que aquests.

—Ja hi pot pujar de peus, ja, que és cosa sòlida.

Del instant

Agafó lo ploma per depositar en el paper un sentiment un estat de la meua ànima. Estat trist, de profunda tristesa; quelcom com un camp florit després d'una pedregada, com un cor després d'una sega d'il·lusions.

Fa molt temps que s'anunciava aquesta. En el meu cor, com les tormentes pronosticades en els almanacs, hi era marcada aquesta data indeterminada, però necessàriament realitzable. I aquest dia incert ha aparegut, ha desbocat sobre meu la tempesta de l'infortuni, i una pluja de penes ha embassalat el meu esperit aclaparant un cor que vivia de il·lusions.

La costum és poderosa ajuda per a soportar el sotrac de les decepcions, colps que dona l'au cega de la il·lusió contra la realitat en la volada de la seva marxa incerta. Per có, jo, que deuria estar fortament apesarat, trobo un consol en mig de la meua desgràcia, car observo que quan les meves il·lusions hagin caigut, quan res creixi ni visqui en el meu cor, llavors la seva realitat em farà amo del mén.

FERRAN CAÑAMERAS

De fet el campionat ja està decidit; el *Barcelona* enguany toca els fruits que ha sapigut madurar. Els suculents dinars que s'han vingut servint als infatigables equipiers tots els diumenges, no han sigut en debades. Aquests menús britànics servits puntualment a les dotze, demostren lo que s'ha cuidat als jogadors *sandwichs*; ous passats per aigua, llet, mantega, etc.; res de carn; res d'enfets. Algun dia podrà escriure's l'influència del règim estomacal sobre el resultat dels campionats; qui sap si alguns podran treure'n consells més aprofitosos que els que han vingut posant ara a la pràctica.

Després del lleuger exercici, el massatge i a vestir-se pausadament, res de presses que és inútil gastar energies, i més tard han de fer falta. I així constantment, amb tota cura amb tota escrupolositat, el *Barcelona* enguany ha guanyat el campionat, car el partit que li manca no és de molt cuidado per a ell.

Aquesta victòria soperba se la guanyà en la primera part del partit del diumenge anterior; se'ns mostrà un equip de força i d'empenta, a l'ensemps que d'una elegància poc comú. Davant d'aquell jòc quedaren embadalits. La segona part no fou de bon xic tan bonica; en primer lloc els agafà pànic davant l'empenta roja, val a dir que quan se porten tres goals de aventatge, no hi ha motiu perquè un s'exposi a trencar-se la cama, que és lo que més perilla; després, el públic, l'etern busca raons, el que tot ho esgavella i destarota, capaç d'acabar amb la paciència del més pacífic, començà a bramar, això sense *distingos*, una part més salvatge començà a empèndre-se-les amb l'Alemanya amb procediments germànics a «pur sang». No se què té aquest xicot que li hagi de tocar sempre el rebre; l'espectacle fou el de sempre, guardies al camp, sabres desenvainats, toc d'atenció i fins un detingut; la Rambla en petit.

Després de la «panne» tinguda, el desgraciat carro arbitral no podia fer res de bò; ha de remerciar an En Villena que amb un cop de geni posés fi a tantes amargors.

-I doncs com és que no s'arregla això de les subsistències?

-Oh, és que els que ens manen tenen altre feina, ara.

Lo succeït fou tan més llamentable quan els jogadors tan uns com altres sapigueren mantenir-se en actitud bastant correcta. Si el públic, tan els fanàtics d'un cantó com de l'altre haguessin sapigut despendre's del seu engegament asquerós, el partit hauria acabat molt bé.

Que l'arbitratge no estigué a l'alçària és indubtable, però en les decisions no s'hi vegé tampoc marcada parcialitat i ademés que aquests espectacles són indignes en aitals festes, que'ns empenyem en dir de «cultura».

De poc, que's compleix allò de «després de les rialles venen les ploralles». No sabem si els del *Barcelona* estaven emocionats per ésser el darrer partit, o bé que precisament per això confiaven que no tindrien cap entrebanc, el cas és que estigué a punt de pifiar-la en tot el sentit de la paraula. Però els valents de Sans tenien la *mala* i aquesta quan hi és s'arrapa més que un pop.

El partit transcorregué molt animat i fou molt interessant. Es clar que no agradà a tothom, perquè d'engúnies tantes com se vulgui. I ademés, això de no veure fer goals als seus és una mica mortificant.

Més, en fi, ja tenim el campionat acabat i el *Barcelona* n'ha sortit triomfant; que sigui per molts anys i és de confiar que el mateix entusiasme posaran en vèncer als contricants que se'ls posin en front quan les eliminatòries del Campionat Hispànic.

El camp presentava un aspecte hermosíssim; les barretines es destacaven triomfalment; els llacets catalans unànims

en dames i caballers. Jogadors d'ambdós bàndols, clavada en el «jersey» la nostra ensenya. Repetim que fou un espectacle agradable. Al final, i barrejats entre els «hurras» al equip, s'oïren aquells visques que tan grats ens són.

Contrasta això amb l'actitud verament desconcertant de certs elements que han volgut justificar la seva conducta injustificable front a la conducta de determinat Club, per medi de missives dirigides a l'opinióportiva catalana. Després de tot, més val abstenir-se de comentaris i no retreure fets ja passats.

A penes termenat el Campionat, ja han començat a funcionar les diligents «borses de treball». Sembla que un notable defensa s'ofereix pel que li pagui la «quinta». Això de ésser de quota és un gust que no tothom se'l pot donar. També es diu que hi han dos porters que són molt festejats per part d'un Club fluix, el que té ara s'empenya en retirar-se enguany a la vida privada.

Res, que ja són tantes les coses que's van dient, que amb elles ne tenim per omplir-ne tota una crònica. I qui sap si la farem!

STOP

ESQUELLOTS

Amb la solemnitat que era de esperar, tingué lloc l'Assemblea de Representants de Catalunya.

Les fogoses paraules de tots els parlamentaris porta-veus dels diferents partits foren subratllades per frenètiques ovacions. I al acabar-se la reunió, contestant al president, que els preguntava «si els Ajuntaments estarien disposats a defensar l'Estatut Autonòmic...» s'alçaren els representants com un sol home i amb el braç dret estirat pronunciaren a *chor* un **SI** formidable i vigorós.

Era tota la nostra Catalunya que s'alçava amb ells, afermant la seva voluntat de viure amb llibertat.

Si En Romanones i el Rei haguessin sigut presents al acte, allí mateix s'hauria firmat per decret extra-parlamentari l'Autonomia de Catalunya.

Però... encara, encara, ens la faran guar uns quants dies.

Lo graciós és que una cosa de tanta vitalitat i transcendència com lo que's digué en l'Assemblea del diumenge, vingués després en els diaris tatxat per la censura.

Ignocenta venjança d'En Gonzalito, el darrer representant dels Poders caducs a casa nostra.

No veu que és tot inútil?...

Què'n treu de mutilar el pensament del poble ansiós de llibertat, si mil veus l'han escampat ja a hores d'ara per tota la terra?

De la Junta de l'«Ateneu Obrer de Barcelona» rebérem en son dia una invitació per a l'acte solemniel del Repartiment de Premis, que tingué lloc el dia 19.

Tantes mercès.

Un tal Bordas, que no deu tenir de català sinó el cognom, ha donat una conferència a Madrid contra les aspiracions de Catalunya.

El tal senyors, com a conclusió, demana entre moltes coses: la dissolució immediata del «Centre de Dependents» i la anulació oficial de la Mancomunitat Catalana.

An aquest sí que se li podria dir allò;

—Caray, hombre, pide usted más que un catalán.

Governativament fou sospès el concert a càrrec de l'«Orfeó Gracienc» que estava anunciat per al diumenge propassat.

Ara vegin fins on arriba la venjança estulta dels nostres ineptes governants!...

Que'ls catalans se posen barretina?... Suspensió de la música popular.

Gracies a Déu, per això, l'art català i les institucions de la terra, i les barretines i els llassets, que representen l'entusiasme patriòtic estan per damunt dels seus quatre enemics.

Visca Catalunya, i endavant!

Aquest número ha sigut revisat per la censura governativa

Mentres els senyors regidors no acaben mai de discutir la qüestió de les carns, els abasteixadors I, per consèquència, els carnicers, vinga apujar el preu de totes les calitats.

I els governants, plegats de braços, sense conjurar el conflicte.

Tenebres.

La companyia del «Gas Lebon» ha anunciat als seus consumidors que d'aquí pocs dies no'ns podrà suministrar llum ni de dies ni de nits.

Només ens faltava aquesta.

Encara no estavem prou a les fosques, amb la censura governativa?

MONARQUICS

—Com és que no vas venir el dia de Sant Alfons?

Aquest número ha sigut censurat

Calendaris rebuts:

De la Llibreria Parera, un artístic calendari de paret, amb fulla mensual, anunciador de les obres de Orison Swett Marden i altres.

Examen, a l'escola de medicina.

El professor.—¿Què li aconsellaria vostè que prenguéss, a una persona que s'hagués empassat mig litre de sulfumant?
L'alumne.—La confessió i l'extremunció.

A llàgrima viva plorava un xavalet al mig del carrer.

—Què tens noi?—li pregunta una senyora.

—He perdut una moneda de dues pessetes.

La senyora, compadida, li dona les dues pessetes.

El xicot arrenca un altre gran plor.

—Altra vegada!... què't passa?

—Que penso que, si no hagués perdut les altres dues, ara en tindria quatrel...

LES CANÇONS DEL NOSTRE POBLE

LA NÚVIA

El pare m'ha casada
amb un vell de cinquanta anys
el pare m'ha casada
amb un vell de cinquanta anys
jo encara no'n tinc quinze
jo encara no'n tinc tants
Oidà
jo encara no'n tinc tants.

El dia de la boda
me'n pensava alegrar
i en comptes d'alegrar-me
me'n vaig posà a plorar.

Me'n treia la cotilla
amb el llum a l'altra mà
quan sóc despulladeta
no m'hi goso a posar.

Me'n dona una espenteta
i al llit me va tirar
a la matinadeta
em diu: —Nena fes-te ençà.

En comptes d'acostar-m'hi
m'en vaig enretirar
m'en dona un altra espena
i a terra em va tirar.

I l'endemà quan fou dia
al pare ho vaig explicar:
—Ai pare, lo meu pare,
jo me'n vull descasar.

—Filla, la meva filla,
això no ho pots lograr
per això no t'espantis
que tot s'arreglarà.

En faran una quinta
que els vells hi hauran d'anar
i amb els diners del vell
un jove pots trobar.

Un xic depressa

El pa-re m'ha ca-sa-da amb un vell de cin-quan-

-ta anys, jo en-ca-ra no'n tinc quin-ze jo en-ca-ra no'n tinc

tants, oi - - da jo en-ca-ra no'n tinc tants

Aquesta graciosa cançó pot considerar-se com de costum per sa lletra, i com de camí per sa tonada. La cantava amb gran preferència una veïna nostra la que amb excessiva freqüència amb la molt comú narració de la singular passada, menys mal que la seva escaient tonada és d'aquelles que s'escolta amb agrado, com sol generalment succeir en totes les melodies d'un aire de marxa.

El seu tema no té res de particular. Això de noies joves que's casen amb vells per arreplegar-los-hi el cacau, esperant matar-los a sustos i disgustos, per a casar-se després amb un jove net ros com un fil d'or, blau com una satalia, aixeric com un pèsol, i res hi ha d'estrany que la Musa popular, que a tot arriba, i que tot ho abarca, fes una d'aquestes passades, motiu d'una popular cantarella, posant-hi com a tonada, un aire de marxa, com si simbòlicament volgués advertir als vells amb diners que marxessin de les moces joves que els pretenien, puix que això que'ls hi volien era solament la bossa.

AMADRALT

RESPOSTES PAGADES

J. A. i P. (Reus): Farem els possibles de aprofitar-ho.—
D. Cirera: Els seus versets ja són d'actualitat, ja, però també val a dir que són massa incorrectes.—A. Lodriguez: El document que envia es més propi per als diaris de «cada dia». Nosaltres disposem de poc espai per a aqueixa mena de escrits. I perdoni.—Sir Skarabitz: S'estima la bona intenció, però resultaria excessivament ignoscent.—El Marquès de l'Os: S'ha destinat a *La Campana*, si la censura no hi té inconvenient, se publicarà.—H: El dibuix és gracioset; lo que hi ha és que li manquen condicions de factura.—Seba'n tens: Deixem-ho estar que'ns tocaria el rebre. Aqueixa *Lliga-cama* és En Mira i no'm tocs. No veu que és protegida per la Mary-Focela del Pla de «Palacio»?...—Un Esquellaire: Els nostres llegidors no hi trobarien prou substància, per ésser d'un interès massa particular.—E. Batlle i Rovira: R. I. P. a la insignificant coblejadora. Seria donar-li massa importància.—Agrupació teatral (Rubí): Ens mancà espai per a donar-ne compte. I ara seria estemporani.—F. Mari: On va amb aquests versos tan dolents?... què dirien els espanyolistes si els publicàvem?...—P. C. i R: No'ns convenen.—Nino: Es poca cosa.—Els Catalans que servim etc...: Vostès millor que nosaltres saben el per què no'ns podem ocupar d'aquest punt transcendentíssim. Deixin fer, que ja vindrà la nostra.—J. D. T.: Veurem.—F. C.: Lo mateix li dic.—J. Pons: Idem de idem.

LLETRES CATALANES VERS I PROSA

Sel·lecció de treballs d'autors antics i moderns per A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom en 8.º relligat amb tela

PESSETES 3

Les cent millors poesies DE LA Llengua Catalana

Triades per J. Moliné i Brasés

Preu:

1 Pesseta

Flor de Picardía Versos d'amor i de pecat

Un tom, una pesseta

Per En JOSEP BURGAS

Acaba de Sortir

Nuvis a Montserrat

SAINET

Un tom

Una pesseta

Acaba de Sortir

SACRILEGI

OBRA GUINYOLESCA

Un tom

Una pesseta

Frederic Pujolá

En el repós de la trinxera

Cartes del soldat a l'amic

Un tom

Ptes. 3'50

De aquí pocs dies

OBRA NOVA

El català de "La Mancha"

Tragi-comèdia d'En Santiago Rusiñol

Santiago Rusiñol

Bataneros en Comandita

Sainet de costums financeres

Un tom

Ptes. 1'25

Llibres de altre temps

J. LABAILA - Flors del Turia.-Poesies.	Pessetes 0'50
Almanac LO FORASTER (1872).	» 1
VÍCTOR BALAGUER - Lo romiatge de l'ànima.	» 1
P. ANTON TORRES - Lo combat de Trafalgar	» 2
F. SOLER (PITARRA) - La Urbanitat	» 2
E. VIDAL VALENCIANO - Jocs i joguines	» 2
S. GOMILA - Carn i ossos - Batalla entre la vida i la mort	» 0'50
E. AULES - Cinc minuts fora del mon.	» 1

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravís, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebalxes.

ESPERANT

— Estic tranquilla, perquè són bons fills..
Aquest número ha passat per la censura governativa